

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS**

**VERTIMO STUDIJŲ KRYPTIES REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO
PAŽANGOS ATASKAITA***

2022–2024 m.

Krypties įvertinimo sprendimo data ir numeris: 2022-04-11, Nr. SV5-14.

Už kryptį atsakingo krypties studijų programų komiteto pavadinimas: Lingvistikos ir vertimo krypties studijų programų komitetas.

Vertinamoji sritis	Ekspertų rekomendacijos, pateiktos studijų krypties vertinimo metu	Rekomendacijų įgyvendinimo apimtis ir terminai	Aukštosios mokyklos planuojami veiksmai vertinamojoje srityje ir terminai	Pastabos
STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS	Leisti ir skatinti rinktis pasirenkamuosius dalykus, skirtus gimtosios, lietuvių, kalbos gebėjimams tobulinti.	Pirmosios pakopos studijų programos 6121NX036 Technikos kalbos vertimas studentai turi du privalomus lietuvių kalbos modulius (H352B103 Kalbos gramatinė sistema ir H353B008 Kalbos ekologija) 12 kreditų (toliau – ECTS). Jie taip pat turi galimybę rinktis 6 ECTS modulį iš Kauno technologijos universiteto (toliau – KTU ar Universitetas) alternatyvų. Studentai gali rinktis rašyti baigiamąjį projektą lietuvių arba anglų kalba. 2022, 2023 ir 2024 m. pirmosios pakopos studijų programos 6121NX036 Technikos kalbos vertimas ir antrosios pakopos studijų programos 6211NX031 Technikos kalbos vertimas ir postredagavimas baigiamųjų projektų temos pagal kalbas pasiskirstė taip: 42 temos anglų kalba ir 42 temos – lietuvių kalba.		

	Toliau laikytis Europos vertimo raštu magistro kokybės (angl. <i>European Master's in Translation</i> , EMT) standartų ir išlaikyti šį oficialų įvertinimą.	2023 m. gruodžio mėn. pateikta veiklos ataskaita už praeitą laikotarpį (2019–2023 m.) ir paraiška Europos Komisijai (toliau – EK) dėl narystės pratęsimo Europos vertimo raštu magistro programoje (angl. <i>European Master's in Translation</i> , EMT) ¹ . KTU ataskaita ir paraiška patvirtintos 2024 m. gegužės mėn. ir gavo EMT narystę 2024–2029 m. laikotarpiui.	Planuojama išlaikyti Europos vertimo raštu magistro kokybės standartus EMT, skatinant programos dėstytojus dalyvauti tinklo narių organizuojamose konferencijose. Planuojama dalyvauti tarptautinėje VETK / CTER ² (Vertimo edukacijos tyrimų konsorciūmas / <i>Consortium for Translation Education Research</i>) konferencijoje Krokuvoje, Lenkijoje, 2025 m. kovo mėn.	
MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS	Tiek dėstytojų rengiamuose leidiniuose ir pranešimuose, tiek studentų baigiamuosiuose darbuose būtų naudinga nagrinėti tokias sritis, kaip sociologinės vertimo studijos, įskaitant įvairias su darbinio gyvenimu susijusias temas, vertimo procesų, vertimo ir kitos veiklos derinimą versle.	Atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas, 2022, 2023 ir 2024 m. baigiamųjų projektų darbuose nagrinėjamos tokios temos, pvz.: „Kultūrinių elementų reklamose ir reklaminėse kampanijose vertimo strategijos ir aspektai“; „Peculiarities of Translating Medical Terminology“; „Translation of Elements of Formulaic Language“; „Epitetai ir jų vertimas lietuvių papuošalų kūrėjų reklamose ir gaminių aprašuose“; „Kultūrinė adaptacija ir lingvistinių niuansų perteikimas, verčiant į lietuvių kalbą“; „Post-editing machine translated and artificial intelligence generated output“; „Programinės įrangos ar svetainės X lietuvinimo kokybės tyrimas“; „Energy sector term translation in EU documents“; „Legal translation EN-LT and LT-EN: possible challenges“; „Quality evaluation of machine-translated content“; „Translation of Multimodal Metaphors in Software Related Texts (GUI, help files and other)“; „Internetinių parduotuvių (About You, Zalando ar pan.) lokalizavimo palyginimas LT/EN/ES kalbomis“; „Machine Translation Post-editing for Output Quality“.	Planuojami dėstytojų / tyrėjų moksliniai tyrimai iš sociologinės vertimo perspektyvos: 1. „AI and translation“ (D. Maumevičienė, J. Motiejūnienė, R. Kasperė). Publikacijos 2025 m.; 2. „Translation project management“ (R. Kasperė). Publikacija 2025 m.	

¹ Europos vertimo raštu magistro programa (EMT). Prieiga internete: https://commission.europa.eu/education/skills-and-qualifications/develop-your-language-skills/european-masters-translation-emt_en.

² Tarptautinė VETK / CTER konferencija. Prieiga internete: <https://cter.edu.pl/en/fourth-cter-congress-2025/>.

		Enhancement”; “Media translation: transediting global news“. Dėstytojų ir studentų publikuoti darbai (juose nagrinėtos temos: postredagavimo vertėjo darbe apimtis, vertėjų požiūris į postredagavimą): 1. Konstantinavičienė, Eglė; Kasperė, Ramunė; Matvieieva, Svitlana. „Post-editing decisions in machine translation of legal contracts“³; 2. Povilaitienė, Milda; Kasperė, Ramunė. „Machine translation for post-editing practices“⁴; 3. Vasiliauskienė, Sandra; Lisaitė, Donata; Kasperė, Ramunė. „On the development of machine translation postediting competence in translator training“⁵. Dalyvauta konferencijose, kur pristatyti tyrimai panašiomis temomis, susijusiomis su vertėjo darbo specifika: 1. Motiejūnienė, Jurgita; Mončytė, Kamilė. „Kultūrinių realijų vertimas: dirbtinis intelektas – apsišaukėlis vertėju ar naujas nepakeičiamas įrankis?“⁶; 2. Maumevičienė, Dainora. „Dirbtinio intelekto taikymas programinės įrangos tekstams lietuvininti“⁷; 3. Kubiliūtė, Vilija; Kasperė, Ramunė. „Patikėti vertimą į lietuvių kalbą didiesiems kalbų modeliams. Balsuojam už ar prieš?“⁸; 4. Maumevičienė, Dainora. „The use of generative AI in translation of low resourced languages“⁹;		
--	--	--	--	--

³ **Konstantinavičienė, Eglė; Kasperė, Ramunė; Matvieieva, Svitlana.** „Post-editing decisions in machine translation of legal contracts“. Prieiga internete: <https://sjnpu.com.ua/index.php/journal/article/view/339>.

⁴ **Povilaitienė, Milda; Kasperė, Ramunė.** „Machine translation for post-editing practices“. Prieiga internete: <https://sjnpu.com.ua/index.php/journal/article/view/315>.

⁵ **Vasiliauskienė, Sandra; Lisaitė, Donata; Kasperė, Ramunė.** „On the development of machine translation postediting competence in translator training“. Prieiga internete: <https://library.iated.org/view/VASILIAUSKIENE2024OND>.

⁶ **Motiejūnienė, Jurgita; Mončytė, Kamilė.** „Kultūrinių realijų vertimas: dirbtinis intelektas – apsišaukėlis vertėju ar naujas nepakeičiamas įrankis?“ Prieiga internete: <https://ltech.ktu.edu/wp-content/uploads/sites/441/2024/06/e-LTECH-abstracts-2024-Language-in-the-age-artificial-intelligence-kalba-dirbtinio-intelekto-amziuje.pdf>.

⁷ **Maumevičienė, Dainora.** „Dirbtinio intelekto taikymas programinės įrangos tekstams lietuvininti“. Prieiga internete: <https://ltech.ktu.edu/wp-content/uploads/sites/441/2024/06/e-LTECH-abstracts-2024-Language-in-the-age-artificial-intelligence-kalba-dirbtinio-intelekto-amziuje.pdf>.

⁸ **Kubiliūtė, Vilija; Kasperė, Ramunė.** „Patikėti vertimą į lietuvių kalbą didiesiems kalbų modeliams. Balsuojam už ar prieš?“ Prieiga internete: <https://ltech.ktu.edu/wp-content/uploads/sites/441/2024/06/e-LTECH-abstracts-2024-Language-in-the-age-artificial-intelligence-kalba-dirbtinio-intelekto-amziuje.pdf>.

⁹ **Maumevičienė, Dainora.** „The use of generative AI in translation of low resourced languages“. Prieiga internete: <https://congresointernacionalcienciaytraduccion.es/>.

		5. Kasperė, Ramunė. „Machine translation: what does the future hold for the industry, the academia and the public?¹⁰“; 6. Miltakienė, Eglė; Kasperė, Ramunė. „Content quality and acceptability analysis of machine translated websites from the end-user perspective¹¹“; 7. Maumevičienė, Dainora; Kalėda, Linas. „The story of how national Kaunas drama theatre in Lithuania became accessible and the reverse side of accessibility of audiovisual production: insights by the company¹²“.		
STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA	Nustatyti galimas paramos priemones studentams, kurie negauna valstybės finansuojamų vietų, bet kurie jaučia susidomėjimą viena ar kita studijų programa.	Dauguma šių pirmosios pakopos studijų programos 6121NX036 Technikos kalbos vertimas ir antrosios pakopos studijų programos 6211NX031 Technikos kalbos vertimas ir postredagavimas socialinių partnerių yra vertimo biurai, kurie neturi galimybių skirti finansinės paramos studentams, kurie negauna valstybės finansuojamų vietų. Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakulteto (toliau – SHMMF ar Fakultetas) mastu, yra galimybė sumažinti studijų įmokos dydį pažangiems studentams. 2024–2025 m. m. rudens semestre buvo toks vienas atvejis antrojoje pakopoje, kai dekanų įsakymu įmoka buvo sumažinta 25 procentais. Taip pat parengtas KTU studijų prorektorius 2024 m. balandžio 12 d. potvarkis Nr. PP-47, kuriame numatomi kriterijai, kuriuos tenkindamas studentas gali gauti dalinį studijų kompensavimą (potvarkis atnaujinamas kiekvienais metais).	Siekiant padidinti stojimo balo ir taip pat valstybės finansuojamos vietos gavimo galimybę, priėmimui nuo 2025 m. yra numatyta daug veiklų, už kurias galima skirti papildomą stojimo balą. Pvz., už dalyvavimą KTU konkurse „Verstuvės“ ir kt. Veiklų, už kurias gaunamas papildomas balas, sąrašas sudarytas 2024 m. rudenį. Taip pat planuojama instituciniu lygmeniu identifikuoti papildomos paramos galimybes studentams, studijuojantiems valstybės nefinansuojamose vietose. Pritarus šios paramos galimybėms, patvirtinti KTU studijų prorektorius potvarkiu.	

¹⁰ **Kasperė, Ramunė.** „Machine translation: what does the future hold for the industry, the academia and the public?“ Prieiga internete: <https://bas.events.uvt.ro/the-32nd-annual-international-conference-2023/>.

¹¹ **Miltakienė, Eglė; Kasperė, Ramunė.** „Content quality and acceptability analysis of machine translated websites from the end-user perspective“. Prieiga internete: <https://lmt.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/2/Iit1yRvMia0.pdf>.

¹² **Maumevičienė, Dainora; Kalėda, Linas.** „The story of how national Kaunas drama theatre in Lithuania became accessible and the reverse side of accessibility of audiovisual production: insights by the company“. Prieiga internete: <https://haitrans.univie.ac.at/research/tew-from-translation-to-accessibility/>.

STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS	Šiuo metu sunku nustatyti savarankiškai dirbančių absolventų užimtumo rodiklius. Atsižvelgiant į vertimo pramonės pobūdį, būtų naudinga rasti sistemingesnį būdą tokiems duomenims rinkti, kad būtų tinkamai atspindėtas didelis programų dėmesys studentų / absolventų užimtumui.	Duomenis apie absolventų įsidarbinimą galima surinkti iš Švietimo valdymo informacinės sistemos (toliau – ŠVIS) ¹³ . Dėstytojai palaiko neformalius ryšius su kai kuriais absolventais per socialines medijas, ypač per „LinkedIn“. KTU alumnų asociacijos ¹⁴ vienas pagrindinių uždavinių – stiprinti alumnų bendruomenę ir alumnų tinklą, siekiant, kad KTU alumnai liktų svarbia KTU bendruomenės dalimis. Ši asociacija turi žmogiškuosius ir finansinius išteklius palaikyti kontaktus ir sekti absolventų karjerą. Taip pat KTU absolvento karjeros kelio apklausoje renkami duomenys apie savo verslą turinčius absolventus.	Instituciniu lygmeniu planuojama fakultetuose organizuoti absolventų fokus grupes studijų krypties apimtyje. Šiuo metu KTU Studentų reikalų departamentas iš ŠVIS duomenų ir absolventų klausimyno ruošia ataskaitas apie absolventus, dirbančius savarankiškai.	
DĖSTYTOJAI	Pritraukti daugiau darbuotojų, kuriems dėstomos kalbos, ypač anglų, yra gimtosios.	Pirmosios pakopos studijų programoje 6121NX036 Technikos kalbos vertimas, atsižvelgiant į programos trukmę, studentų skaičių, dėstytojų užsieniečių skaičius šiuo metu yra pakankamas. Dėl anglų kalbos – studentai raginami rinktis „Erasmus+“ studijas atsakingai, vykti į tuos universitetus, kur pasirinktose studijų programose dėstoma angliškai. Antrosios pakopos studijų programoje 6211NX031 Technikos kalbos vertimas ir postredagavimas stengiamasi sudaryti sąlygas išvykti bent trumpalaikėms išvykoms į EK, Europos Parlamento organizuojamus renginius, pvz., „Translating Europe Forum“, vasaros mokyklas vertėjams, dalyvauti „Erasmus+“ mišrioje intensyvių programų (toliau – MIP) (angl. <i>Blended Intensive Programme</i> (BIP)) projektų kursuose ¹⁵ . Taip pat į KTU atvyksta dėstyti užsienio dėstytojų per mainų programas, pvz., 2024–2025 m. m. KTU dalyvavo kaip partneris MIP kartu su Braganços (<i>Polytechnic Institute of Bragança</i>), Salamankos (<i>University of Salamanca</i>) ir	Kiekvienais mokslo metais planuojama, kad į vertimo programas skaityti paskaitų atvyktų 1–2 „Erasmus+“ programos partneris (-iai). 2024 m. gruodžio 3–4 d. vienas vertimo magistrantūros studentas vyks į Europos Parlamento organizuojamą renginį „Europos Parlamento piliečių kalbų dienos“ Liuksemburge.	

¹³ Švietimo valdymo informacinė sistema (ŠVIS). Prieiga internete: <https://www.svis.smm.lt>.

¹⁴ KTU alumnų asociacija. Prieiga internete: <https://alumni.ktu.edu>.

¹⁵ „Erasmus+“ mišrios intensyvios programos. Prieiga internete: <https://portal3.ipb.pt/index.php/en/gri/blended-intensive-programmes>.

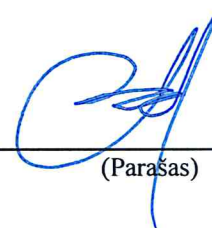
		kt. universitetais. Minėtame MIP projekte dalyvauja ir KTU vertimo studijų studentai. 2024 m. rugsėjo 30 d. pirmosios pakopos studijų programos 6121NX036 Technikos kalbos vertimas studentai ir dėstytojai dalyvavo hibridiniame EK renginyje „Translating Europe Workshop“ ¹⁶ .		
STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI	Išlaikyti tvirtą pasiryžimą ir atsakomybės jausmą; KTU puikiai dirba su mokymosi priemonėmis ir ištekliais.	Pasiryžimą išlaikyti kokybę rodo noras dalyvauti EMT tinkle, taip pat ir skirti finansai programinei įrangai atnaujinti (pvz., 2024 m. nupirka 10 „Sketch Engine“ licencijų, kurios naudojamos tekstynų ir įvairių kalbos duomenų analizei pirmosios pakopos studijų programos 6121NX036 Technikos kalbos vertimas studijų programos moduluose H570B014 Technikos teksto analizė, H360B125 Technologijų ir inovacijų terminija, antrosios pakopos studijų programos 6211NX031 Technikos kalbos vertimas ir postredagavimas moduluose H365M104 Terminologijos ir vertimo technologijų projektas, H360M101 Programinės įrangos ir interneto svetainių lokalizacija).	Ir toliau planuojama nuolat atnaujinti studijų metu naudojamas vertimo ir vertimo projektų programinės įrangos licencijas vertimo moduluose.	
STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS	Stiprinti oficialius ryšius su programos absolventais ir sukurti absolventų grupę, susijusią su konkrečia programa, o ne su KTU alumnų asociacija.	Šiuo metu palaikomi neformalūs ryšiai su pirmosios pakopos studijų programos 6121NX036 Technikos kalbos vertimas ir antrosios pakopos studijų programos 6211NX031 Technikos kalbos vertimas ir postredagavimas absolventais (pvz., įmonės „Baltijos vertimai“ direktore Indrė Lelevičienė ir kt.), taip pat absolventai nuolat kviečiami ir atvyksta į paskaitas pas studentus.	Planuojama kurti KTU vertimo studijų absolventų grupę, socialiniame tinkle (pvz., „Facebook“ arba „LinkedIn“). Darbo grupės sudarymas ir darbų planavimas bei startavimas numatytas 2025 m. vasario–gegužės mėnesiais.	

*Pažangos ataskaita rengiama vadovaujantis vertinimo išvadose pateiktomis rekomendacijomis, numatant priemones ir veiksmus studijų kryptiai tobulinti ir vertinimo metu nustatytoms silpnybėms šalinti.

Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakulteto dekanas

doc. dr. Ainius Lašas

(Pareigos, vardas, pavardė)

(Parašas)

2024-12-17

(Data)

¹⁶ Hibridinis Europos Komisijos renginys „Translating Europe Workshop“. Prieiga internete: https://commission.europa.eu/translating-europe-workshops-old/translation-accessibility-emt-train-trainer-summer-school-4th-edition-2024-09-30_en.